

KESİTSEL RADYOLOJİK İNCELEMELERDE KARŞILAŞILAN VENA CAVA İNERIOR DEVAMSIZLIĞI ANOMALİSİ VE MUHTEMEL EMBRİYOLOJİK KÖKENLERİ

CROSS-SECTIONAL IMAGING FINDINGS OF INTERRUPTED VENA CAVA INFERIOR ABNORMALITIES AND IMPLICATIONS OF THEIR EMBRYOLOGICAL ORIGINS

Melda APAYDIN^{*}/**, Mehmet BOZKURT^{**/***}, Mustafa AKÇAO<sup>/ LU^{**/***}, Makbule VARER^{*}, Ayşegül SARSILMAZ^{*}
^{*}Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, ^{**}Suat Seren Göğüs Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim Hastanesi, ^{***}Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir</sup>

Özet

Amaç: Bu çalışmada rutin radyolojik kesitsel inceleme yapılan kıştlarla rastlanan asemptomatik vena kava inferior (VK) devamsızlıklar anomalileri, prevelansları, özellikleri, incelenmiş ve olguların muhtemel embriyolojik kökenleri literatürlerde değerlendirilmüştür.

Yöntem: Malignite nedeniyle tetkik edilen 2000 olgunun torakoabdominal multidetektör bilgisayarlı tomografi (MDBT) incelemesinde tespit edilen asemptomatik dört VK devamsızlıklar anomalisi ve bu hastalardan birindeki kompleks vasküler anomalileri torakoabdominal MR venografi ile elde edilen imajlar değerlendirilmiştir.

Bulgular: VK devamsızlıklar anomalisi olan asemptomatik dört olgunun ikisinde çift VK mevcut olup, diğer ikisinde sağ yerleşimli ancak anormal VK mevcuttu. Üç olguda azigos, bir olguda azigos/hemiazygos devamlılık saptandı. Retroaortik sol renal ven, retroaortik sağ renal ven, atnal böbrek anomalisi, VK'nın renal, suprarenal ve hepatik segment agenezisi olgularda saptanan diğer anomalilikler olup bu bulgular embriyolojik evre duraksamalarına göre incelendi.

Sonuç: Asemptomatik olup rutin radyolojik incelemelerde karşılmazça çakabilecek VK devamsızlıklar anomalileri özellikle maligniteli hastalarda lenfadenopati ile karışmaması için bilinmelidir. Bu tip anomalilerin varlığında cerrahlar ve girişimsel radyologlar bir komplikasyona yol açılmaması için uyarılmalıdır. (Damar Cerr Der 2007;16(1): 25-30)

Anahtar Kelimeler: VK anomalileri/ VK devamsızlıklar, embriyoloji, konjenital, Bilgisayarlı Tomografi, Manyetik rezonsans görüntüleme.

Abstract

Background: We evaluated the presence, prevalence and features of interrupted inferior vena cava(IVC) abnormalities in asymptomatic patients undergoing routine MDCT thoracoabdominal examinations and examined one patient with complex anomaly by using MR venography.

Methods: The IVC abnormalities of the 2000 patients with lung malignancies who underwent routine MDCT were reviewed. The reconstructed MDCT images of all, and MR angiographic/venographic findings of one patient were evaluated.

Result: We found four asymptomatic patients with interrupted IVC. Two patients had double IVC, two of them had right sided but abnormal IVC's. One patient had azygos/hemiazygos continuation and three patients had azygos continuation of IVC. Retroaortic renal veins, agenesis of the hepatic / renal and suprarenal segment of the IVC and also horseshoe kidney abnormality were detected. All of these findings were discussed with the possible explanation of their embryologic origin.

Conclusion: Noninvasive radiologic imaging (CT) and (MR) allow identification of the IVC abnormalities in asymptomatic patients in routine practice. These abnormalities have to be known and identified to prevent misdiagnosis. In patients with malignancies, abnormal vessels should be differentiated from lymph nodes. Interventional radiologists and surgeons should be notified about the presence of these anomalies. (Turkish J Vasc Surg 2007;16(1): 25-30)

Keywords: Inferior vena cava abnormalities/ inferior vena cava interruption, embryology, congenital, Computed tomography, Magnetic resonance imaging.

Dr. Melda Apaydın

236 SOK 72/8 35360 Hatay /zmir
GSM: 0.533.362.21.14
Faks no: 0.232.3390002
e-posta: apaydina@efes.net.tr

GİRİŞ

İlk kez 1793 yılında bildirilen vena kava inferior (VK) anomalileri, rutin kesitsel radyolojik inceleme yapılan hastalarda karflıma za çökabiliyor⁽¹⁾. Nadir durumlarda asemptomatik olan bu anomalilerin özellikle tanıda karflık yaratabilecek durumlarda ayırt edilmesi önemlidir⁽¹⁻³⁾. Biz rutin torakoabdominal bilgisayarlı tomografi incelemelerinde karflaftırmaz ve ayrıca birinde MR anjiografi incelemesi de yapılan asemptomatik dört olgudaki VK devamsızlığı anomalisini inceledik.

HASTALAR VE YÖNTEM

Malignite taşıyan bulunan, radyolojik takip/inceleme nedeni ile toraks ve abdominal BT tetkikleri yapılan, yaşları 61 ile 66 arasında değişen (ortalama yaşı 63.2±2) olan biri kadın dört olguda karflaftılan VK'un devamsızlığı anomalisini incelenmiştir. Bilgisayarlı tomografi görüntüleme, alt-detektörlü multidetektör bilgisayarlı tomografi (MDBT) cihazı ile (Briallance 6; Philips, Holland) yapılmıştır. Barsak opasifikasiyonu yapıldıktan sonra, intravenöz olarak 80 ml kontrast maddenin 3-5 ml/snde veriminden sonra, ardılık 5'er mm'lik kesitlerle imajlar elde edilmiştir. Elde edilen aksiyel kesitler ayrıca çalıflma konsolunda üç boyutlu incelemelerde değerlendirilmştir. Bilgisayarlı tomografi ile incelenen bir hastada kompleks vasküler varyasyon görünümü olduğu için, bu hastaya ayrıca Philips 1.5 T MR cihazı ile kontrast madde (Gd-DTPA enjeksiyonu sonrası) kullanılarak torakoabdominal MR anjiografi/venografi (TR/TE 5.1/1.5 ms, inversiyon zamanı 28 ms, flip açısı 40 derece) yapılmıştır.

BULGULAR

Altındaki erkek olguda yapılan bilgisayarlı tomografi incelmesinde; infrarenal düzlemede çift VK, sağ VK'un sağ renal vene, sağ renal venin de retroortik olarak sol renal vene ve bunun da sol VK'a açılıp ve sol böbrek üst polü düzleminde sol VK'nın suprarenal segmentten toraksa hemiazigos/azigos uzantı saptandı. Sağ VK'da hepatik/ suprarenal segment oluşturmadı (resim 1A, B). Kompleks anatomi varyasyon nedeniyle yapılan MR

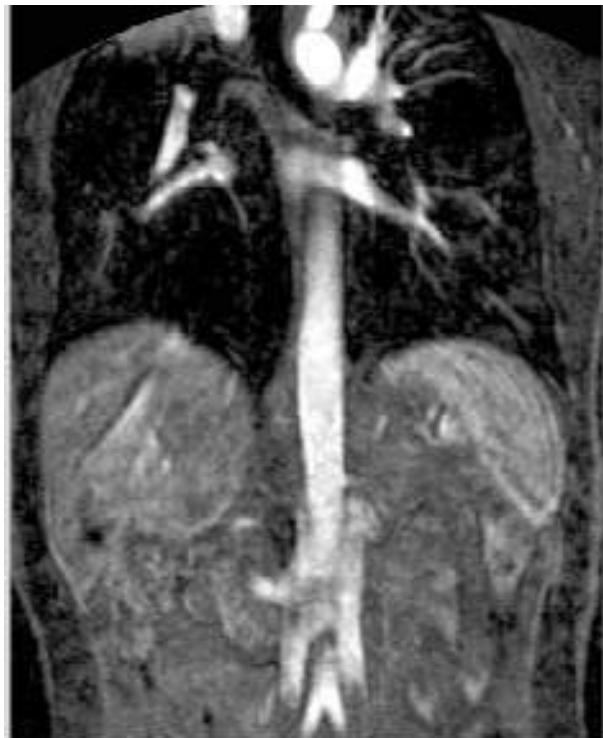

Resim 1A. infrarenal düzlemede çift inferior vena kava, sağ vena kava inferiorun sağ renal vene, sağ renal venin de retroortik olarak sol renal vene ve bunun da sol VK'a açılıp ve sol böbrek üst polü düzleminde sol VK'nın suprarenal segmentten toraksa hemiazigos/azigos uzantı görülmektedir.

Resim 1B. Sağ VK'da hepatik/suprarenal segmentin agenezi.

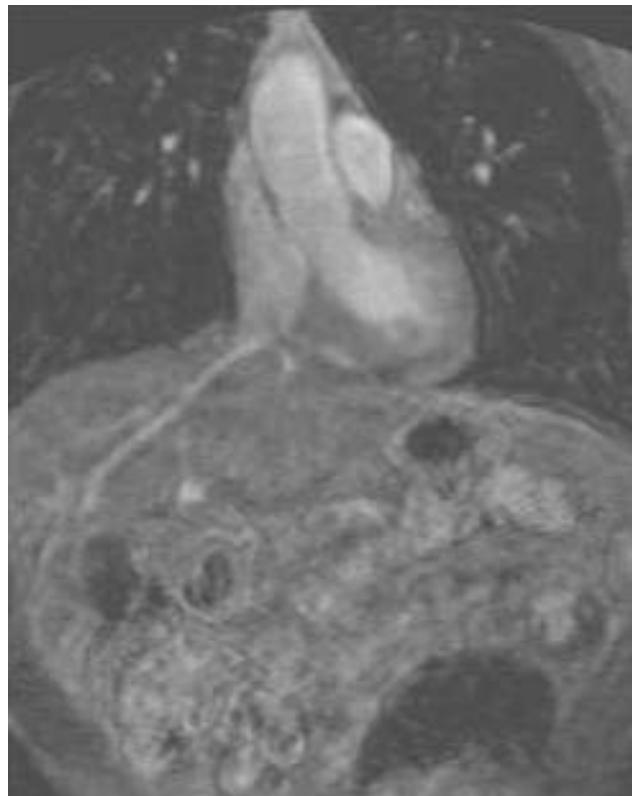
anjiografik/venografik incelemede de bu bulgular sol VK'nın suprarenal segmentinin solda hemiazigos ve sonrasında sağa retrokrural alan T12 düzeyinde geçerek azigos devamlılık oluşturduğu görüldü (resim 2 A, B). Oluşmamış hepatik VK segmentine bağlı olarak hepatik venlerin sağ atriuma doğrudan döküldüğü MR incelemesi ile gösterildi (resim 2C).

Resim 2A. MR anjiografik/venografik incelemeye; sol VK'nın suprarenal segmentinin solda hemiazigos devamlılığı görülmüyor.

Resim 2B. Hemiazigos sistemi T12 düzeyinde sağ azigos devamlılığı olusturduğu görülmüyor.

Resim 2C. Olumnamfl hepatik VK segmentine bağlı olarak hepatik venlerin sağ atriuma doğrudan döküldüğü MR incelemesi ile gösterildi

Resim 3. Çift VK görüntüüsü.

Altınlı altı yafındakı kadınlarda; çift VK mevcuttu (resim 3). Sağ renal ven L2- 3 disk aralığı düzleminde sağ VK'ya dökülmektedir. Sol renal venin sol VK'a L3 düzeyinde dökülmesinden sonra, sol VK'un retroaortik olarak sağa geçip, azigos devamlılığı faklinda toraksa uzanır ve saptandı. Sağda VK'un suprarenal/hepatik segmenti olumnamflı.

Altınlı yafındakı at nalı böbrek anomalisi bulunan erkek olguda; sol renal venin retroaortik olarak sağ VK'

'a açılmış görülmüş olup, sağ VK_c hepatic/ suprarenal segment agenezisi mevcuttu. VK_c toraksa azigos devamlıksız faklinda ilerleyerek vena kava superiora dökülmektedir. Ayrıca bu hastada sağ böbrek orta polde subkortikal anjiomiyolipom vardır.

Altıyaşılıcık yaflındaki erkek olguda; sağ VK_c'un intrahepatik ve suprarenal segmenti olusmamışken renal-infrarenal düzlemdeki bölümünü tamamlamıştır. Bu olguda VK_c toraksa azigos devamlıksız faklinda ilerlemisti. Azigos arkasında vena

Resim 4. Azigos arkasında vena kava superiora döküldüğü alandaki genifleme dikkati çekmektedir.

vena superiora döküldüğü alandaki genifleme dikkat çekiciydi (resim 4).

TARTIŞMA

VK_c ve dalları 5. ve 8. embriyolojik hafta arasında, posterior kardinal, subkardinal ve suprakardinal ven adı verilen üç çift embriyonik venin çeşitli anastomozlarla kompleks bir şekilde birleşmeleri sonucu olusur⁽¹⁾. Beş haftalık bir embriyoda posterior kardinal ve subkardinal venler olusmamıştır. Altıncı embriyolojik haftada bu iki ven çifti suprakardinal venler aracılıyla birbirleriyle anostomoz yaparlar. Yedinci embriyolojik haftada bazı segmentlerde regresyon olurken, transvers anastomozlarla her iki taraftaki sub ve suprakardinal venler birbirleriyle birleşirler. Embriyoda subdiyaphragmatik olarak akan kan orta hatlarında olmak üzere tek bir vena kava inferiora fırlanır. Normal VK_c hepatic, suprarenal, renal ve infrarenal olmak üzere dört segmentten olusur^(1,2). Kaudalden kraniale doğru sıralama ile posterior kardinal venlerden-

iliak traktüs, sağ suprakardinal venden-subrenal traktüs, sağ supra ve subkardinal venler arasındaki anastomozlardan-renal traktüs, sağ subkardinal venden-suprarenal traktüs ve hepatokardiak kanaldan-hepatik traktüs olusur⁽¹⁻³⁾.

VK_c anomalileri %1'den az oranda görülmekte beraber konjenital kalp hastalıkların olanlarında daha sık karşılaşılmaktadır⁽³⁾. En sık görülen anomali tipleri; sol VK_c anomalisi (VK_c tipik olarak sol renal vende sonlanır ve aorta öünden geçerek sağ tarafta normal sağ -VK_c oluşturur), çift taraflı VK_c anomalisi (sol taraftaki VK_c sol renal vende sonlanır ve aortanın öünden geçerek sağ VK_c'ya katılır), azigos devamlıksız (prerenal alandaki VK_c sağ retrokrural alandan toraksa doğru ilerler ve azigos arkasından superior vena kavaya açılır) olarak bildirilmiftir. Diğer anomaliler ise daha az sıklaşmaya yönelikler. Bunlar arasında aortay çevreleyen renal ven, retroaortik renal ven, infrarenal VK_c ya da tüm VK_c'un yokluğu sayılabilir^(1,2). Yıllar içinde kesitsel radyolojik yöntemlerin kullanımının artması ile asemptomatik hastalarda nadir görülen VK_c anormallikleri bildirilmiftir. Bunlar arasında çift sağ VK_c, VK_c da segmental septasyon, çift inferior vena kava sol taraftakının hemiazigos/ azigos devamlıksız, vena kava inferior içinde lipom sayılabilir⁽³⁻⁶⁾.

Biz 2000 hastanın içinde çift VK_c anomalisi saptadık. Ancak birinde sol renal vene dökülen sol VK_c ve sol renal venin preaortik olarak sağ VC'ye doğru uzanmış saptandı. Bu olguda azigos ya da hemiazigos sistemine ait bir anomali görülmemişinden çalışmaya dahil etmedik, ancak çift VK_c prevalansı (%0.15) olarak bulduk. Tekrarlayıcı pulmoner embolileri ya da derin ven trombozu olan olan hastalarda çift VK_c'dan filiphenilmelidir⁽¹⁾. Embriyolojik olarak çift VK_c, her iki suprakardinal venin persistansı sonucu olusur. Prevelansı %0.2- 3 arasındadır⁽¹⁾. Bizim serimizde saptadıktan sonra 3 vakaların prevalansı literatüre nazaran az olarak değerlendirildi. Altıyaşılıcık yaflındaki çift VK_c'si olan olgumuzda, sağ VK_c infrarenal segmentte saptanmışken hepatik ve renal ve suprarenal segmenti olusmamıştır. Sağ renal ven sol VK_c'a retroaortik alandan dökülmekteden, sol VK_c toraksa hemiazigos/azigos devamlıksız olusturarak ilerlemisti. Bu hastamızda bulunan çift VK_c, retroaortik sağ renal ven ve VK_c'nın solda hemiazigos/azigos devamlıksız

anomalisi; sol lumbar ve torasik suprakardinal venlerin persistansı ile sağ subkardinal ve hepatik venlerin anostomozları nın formasyon bozukluğu sonucunda olur. Burada renal yakalı dorsal bacaklar persistansı ve ventral bacakların regresyonu mevcuttur. Hemiazigos veni çoğunlukla toraksta azigos venine, nadiren de persistan sol superior vena kava yoluyla koroner sinüse ya da sol brakiocefalik vene drene olur⁽¹⁾. Olgumuzda sağ infrarenal VK'un sağ renal vene açılım ve retroaortik sağ renal venin sol VK'a uzanması ve bunun da toraksa hemiazigos /azigos devamlılık tarzında uzanması saptandı. Kompleks anatomik varyasyon nedeniyle yapılan torakoabdominal MR angiografik/venografik incelemede hepatik ve suprarenal düzeyde sağ VK yokken renal ve infrarenal düzeyde vardır. Sol VK suprarenal segmentt devamlılık ve sonrasında hemiazigos devamlılık gösterdikten sonra sağ hemitoraks T12 vertebra düzeyinden retrokrural olarak ilerlemekte ve azigos devamlılık olusturmaktadır. Literatürde bu tip anomalilerde hemiazigos veninin sağ hemitoraks 8. ve 12 torasik vertebra arasında uzanması bildirilmiştir^(1,3). Ayrca hemiazigos devamlılık radyolojik olarak yanlışlıkla aort disseksiyonu gibi de yorumlanabilir⁽⁷⁾. Hepatik segmenti gelilememifi (interrupted IVC) VK ve hemiazigos /azigos (hemiazygos/azygos continuation) devamlılık anomalisinin konjenital kalp hastalıkları, sol izomerizm ve polispleni ile birlikte olabileceğini bildirilmiştir⁽³⁾. Bizim hastamızda konjenital kalp hastalığı mevcut değildi. Bu tip vasküler anomalilerin giriftimsel radyoloji uygulamalarından önce tanımlanması, olası komplikasyonlar önlemek ve optimal giriftim yaklaşımı yönünden gereklidir⁽⁸⁾. Kesitsel radyolojik incelemelerde, malignite hastalarında bu tip vasküler anomalilerin metastatik lenfadenopatiyi taklit edebileceğini ve tromboze çift VK'un lenfadenopati ile karışabileceğini de bildirilmiştir^(9,10).

Olgularımızın üçünde azigos, birinde hemiazigos/azigos devamlılık anomalileri saptanmıştır. VK'un azigos devamlılığı aynı zamanda VK'un hepatik segment yokluğu ve azigos devamlılığı fleklinde de adlandırlabiliyor⁽¹⁻³⁾. Embriyolojik olay sağ subkardinal-hepatik anostomozları nın formasyon bozukluğu olup, sağ subkardinal venin atrofisi sonucu olur. Kan suprasubkardinal anostomozlarla retrokrural alandan sağ

suprakardinal ven kökenli olan azigos venine gider^(1,2). Çokça zaman asemptomatik olsa da bu tip anomaliler situs ambiguus ve sol izomerizme (polispleni) eflak edebilir⁽²⁾. Azigos devamlılık prevelansı konjenital kalp hastalığı olan kifilerde % 0.6-5, bu tip bir rahatsızlık bulunmayanlarda % 0.3 olarak bildirilmiştir^(1,12). Prospektif anjiografik bir çalışmada VK devamsızlığı (interrupted vci), konjenital kalp hastalığı olan 780 olgunun 6'sında (yaklaşık %5), edinsel kalp hastalığı olanlar % 2 'sinde tespit edilmiştir⁽¹³⁾. Bizim prevelansımız %0.2 oranında olup, düflük olmasının asemptomatik olgular olmasıyla ilişkilendirdik. Azigos veni sağ hemitoraksta ilerleyerek normal lokalizasyonunda sağ paratrakeal alanda vena kava superiora açılım⁽¹⁾. Azigos devamlılık üç, hemiazigos/azigos devamlılık olan bir olgumuzda azigos veni normal lokalizasyonunda vena kava superiora açılım göstermektedi. VK devamsızlık anomali olan olgularda çokça zaman suprarenal segment agenezisi ile birlikte olup çokça azigos ve hemiazigos devamlılık ile birlikte görülür. Bu olgular asemptomatik olgulardır^(1,2,14). Bizim çalışmamızda dahil ettiğimiz tüm olgular asemptomatik olgular olup hepatik ve suprarenal segmentte agenezi mevcuttu. VK'da anormallikleri olan olgularda, böbrek anomalileri bildirilmiştir⁽¹⁵⁻¹⁶⁾. Azigos devamlılık olgulardan birinde atnal böbrek anomalisi saptadı. Bu olguda sol renal ven retroaortik olarak sağ VK'ya açılım göstermektedi. Azygos devamlılık olan olgularda genifleme azigos arkasındaki vena kava superiora döküldüğü alandaki ve retrokrural alandaki geniflemesinin sağ paratrakeal kitle ya da retrokrural lenfadenopatiden ayrılmaması gerekmektedir⁽¹⁻³⁾. MDT ile elde edilen üç boyutlu imajlarda bu değerlendirme kolaylaşır. Aynı zamanda interrupted VK ve azigos /hemiazigos devamlılığı olan hastalarda venöz yapılarının anatomisinin bilinmesinin operasyon ve radyolojik giriftim yaklaşımının optimizasyonu için gerekli olduğunu bildirilmiştir⁽¹⁴⁻¹⁶⁾. Rutin incelemeler nedeniyle yapılan BT incelemelerinde vasküler yapılar kolaylaşır tanımlanabilirlerse de, kontrast madde kullanımlarının kontrendike olduğu zamanlarda kontrastsız olarak yapılan incelemelerde vasküler yapıların ayrılmaması zor olabilir. Ayrca rutin inceleme çokça kontrast madde arteriel fazda

iken yapıldıktan, venöz yapılar kontrastsız olarak görüntülenebilir⁽¹⁾. En son teknoloji olan multidetektör BT teknikleri ve bunun birlikteinde gelilen multiplanar görüntüleme yöntemleri (volum rendering, multiplanar reformasyon ve maksimum intensite projeksiyonlar) ile vasküler yapılardaki anomalileri varyasyonlar kolayca tanımlanabilirler⁽¹⁸⁾. Bizim cihazımızda MDBT teknolojisinde olduğumuz için vasküler yapıların tanımlanması konvansiyonel BT cihazına göre kolay oldu. Bir hastamızda kompleks vasküler anomaliler nedeniyle yapılan MR anjiyo-venografik inceleme de ek olarak multiplanar imajlar reforme edilmeden alındı. Bu incelemenin MDBT'ye katkısı yumuşak doku rezolüsyon üstünlüğünü ve olasılık küçük vasküler anomalilerin daha iyi ayrılmamasını sağladı⁽³⁾. Sonuç olarak, asemptomatik olup rutin radyolojik incelemelerde karflıma za çökebilcek VK devamlılıkları, anomalileri özellikle maligniteli hastalarda lenfadenopati ile karışmaması için bilinmelidir. Ayrıca bu tip anomalilerin varlığından saat kalp kateterizasyonu, kardiyopulmoner baypas kullanılarak yapılan cerrahi, femoral ven kateterinin veya pace elektrodunun ilettilmesi, kaval filtre takılması gibi girişimlerde bir komplikasyon gelişmemesi için cerrahlar, girişimsel kardiyolog ve radyologlar uyarılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Bass J.E., Redwine M. D., Kramer L.A. , Huynh P.T., Harris J.H.. Spectrum of Congenital Anomalies of the Inferior Vena Cava: Cross-sectional Imaging Findings. Radiographics. 2000;20:639-652.
- Minniti S, S. Visentini, C. Procacci. Congenital anomalies of the venae cavae: embryological origin, imaging features and report of three new variants. Eur Radiol 2002;12:2040–2055.
- Yılmaz E, Gulcu A, Sal S, Obuz F. Interruption of the inferior vena cava with azygos/hemiazygos continuation accompanied by distinct renal vein anomalies: MRA and CT assessment. Abdom Imaging 2003;28:392-394.
- Nagashima T, Lee J, Andoh K, Itoh T, Tanohata K, Arai M, Inoue T. Right double inferior vena cava: Report of 5 cases and literature review. J Comput Assist Tomogr 2006;30(4):642-5.
- Vincenzo De Rosa, Orlando Catalano, Elisabetta de Lutio di Castelguidone, Alfredo Siani. Segmental Septation of the Inferior Vena Cava. AJR 2005;185:1377.
- Grassi R, Di Mizio R, Barberi A, Severini S, Del Vecchio A, Cappabianca S. Case report. Ultrasound and CT findings in lipoma of the inferior vena cava. Br J Radiol 2002;75(889):69-71.
- Leggio M, Sgorbini L, Ciccone E, Leggio F. Aortic ectasia with hemiazygos vein dilatation: a mimicker of aortic dissection. Echocardiography 2004;21(6):545-50.
- Mano A, Tatsumi T, Sakai H, Imoto Y, Nomura T, Nishikawa S, et al. A case of deep venous thrombosis with a double inferior vena cava effectively treated by suprarenal filter implantation. Jpn Heart J 2004;45(6):1063-9.
- Cohen SI, Hochsztein P, Cambio J, Sussett J. Duplicated inferior vena cava misinterpreted by computerized tomography as metastatic retroperitoneal testicular tumor. J Urol 1982;128(2):389-91.
- Evans JC, Earis J, Curtis J. Thrombosed double inferior vena cava mimicking paraaortic lymphadenopathy. Br J Radiol 2001;74(878):192-4.
- Nishibe T, Sato M, Kondo Y, Kaneko K, Muto A, Hoshino R, Kobayashi Y, Yamashita M, Ando M. Abdominal aortic aneurysm with left-sided inferior vena cava. Report of a case. Int Angiol 2004;23.
- T.W. Sadler, Cardiovascular system, Langman's medical embryology (6th ed.), Williams & Wilkins, Baltimore, MD(1990) p.217-20.
- Parikh SR, Prasad K, Iyer RN, Desai N, Mohankrishna L. Prospective angiographic study of the abnormalities of systemic venous connections in congenital and acquired heart disease. Cathet Cardiovasc Diagn 1996;38(4):379-86.
- Aljabri B, MacDonald PS, Satin R, Stein LS, Obrand DI, Steinmetz OK. Incidence of major venous and renal anomalies relevant to aortoiliac surgery as demonstrated by computed tomography. Ann Vasc Surg 2001;15(6):615-8.
- Gayer G, Zissin R, Strauss S, Hertz M. IVC anomalies and right renal aplasia detected on CT: a possible link? Abdom Imaging. 2003;28(3):395-9.
- Shaw MB, Cutress M, Papavassiliou V, White S, Thompson M, Sayers R. Duplicated inferior vena cava and crossed renal ectopia with abdominal aortic aneurysm: preoperative anatomic studies facilitate surgery. Clin Anat 2003;16(4):355-7.
- Pittman C, Reddy M and Reddy E.R. , Radiological evaluation of inferior vena cava obstruction: pictorial essay, Can Assoc Radiol J 1999;(6):376-383.
- Güven K., Acunafı B. Multidetector computed tomography angiography of the abdomen. Eur Radiol 2004;52(1):44-55.